

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 506/2012-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. októbra 2012 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. O. L., P., zastúpeného M., s. r. o., B., konajúca prostredníctvom konateľky a advokátky Mgr. M. M., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Prievidza v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Er 1381/2012 v súvislosti s udelením poverenia na vykonanie exekúcie č. 5307 093235 z 5. júna 2012, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. O. L. odmieta pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. júla 2012 doručená sťažnosť Ing. O. L., P. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného M., s. r. o., B.,

konajúca prostredníctvom konateľky a advokátky Mgr. M. M., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Prievidza (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Er 1381/2012 v súvislosti s udelením poverenia na vykonanie exekúcie č. 5307 093235 z 5. júna 2012 (ďalej aj „napadnuté konanie o udelení poverenia na vykonanie exekúcie“).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ ako dlžník podpísal 12. augusta 2008 s podnikateľom Ing. J. K. (ďalej len „veriteľ“) a s obchodnou spoločnosťou T., s. r. o., ako ručiteľom a záložcom (ďalej len „ručiteľ“ alebo „záložca“) zmluvu o pôžičke, ktorej predmetom malo byť poskytnutie peňažných prostriedkov v sume 7 000 000 Sk od 12. augusta 2008 do 31. decembra 2010 s úrokom 2 % mesačne (ďalej len „zmluva o pôžičke“). V zmysle zmluvy o pôžičke bolo na zabezpečenie pohľadávky zriadené na základe zmluvy o zriadení záložného práva záložné právo v prospech veriteľa, a to na nehnuteľnostiach nachádzajúcich sa v katastrálnom území B.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uvádza: «V rovnaký deň, ako bola uzatvorená zmluva o pôžičke, teda 12. 08. 2008, bola sťažovateľom a ručiteľom spísaná na notárskom úrade v Prievidzi... notárska zápisnica č. k. N 306/2008, Nz 34185/2008, NCRI s 33835/2008 (ďalej len „notárska zápisnica“). V predmetnej notárskej zápisnici sú sťažovateľ a ručiteľ označení ako „Osoby povinné“. Notárska zápisnica obsahuje vyhlásenie Osôb povinných o súhlase s vykonateľnosťou notárskej zápisnice podľa ustanovenia § 41 ods. 2 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov (ďalej v texte len ako „EP“ alebo „Exekučný poriadok“). Notárska zápisnica následne vo svojich ustanoveniach nadväzuje na zmluvu o pôžičke. Zmluva o pôžičke bola pripravená veriteľom bez predchádzajúcich negociácií so sťažovateľom. Veriteľ a sťažovateľ sa stretli tesne pred podpisom zmluvy o pôžičke až priamo na notárskom úrade, kde veriteľ predložil už pripravenú zmluvu o pôžičke spolu s notárskou zápisnicou sťažovateľovi, pričom sťažovateľ

nemal možnosť obsah zmluvy o pôžičke podstatným spôsobom ovplyvniť, rovnako tak nebol priestor na zasahovanie do vopred pripravenej notárskej zápisnice.

Podľa článku I. zmluvy o zriadení záložného práva účelom predmetnej zmluvy je zabezpečenie riadneho a včasného uspokojenia pohľadávky veriteľa voči sťažovateľovi a záložcovi (ručiteľovi) vyplývajúcej zo zmluvy o pôžičke. Podľa článku III. bod 2. zmluvy o zriadení záložného práva ak akákoľvek súčasná alebo budúca pohľadávka záložného veriteľa voči záložcovi v zmysle Článku I. tejto zmluvy nebude riadne a včas plnená, je záložný veriteľ oprávnený odo dňa písomného oznámenia o začatí výkonu záložného práva záložcovi, realizovať výkon záložného práva predajom predmetu záložného práva na verejnej dražbe podľa zákona č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách znení neskorších právnych predpisov (ďalej v texte len ako „zákon o dobrovoľných dražbách“).

Sťažovateľ uhradil veriteľovi v súlade s čl. I. zmluvy o pôžičke do troch dní po jej podpise sumu 37.333,- Sk, predstavujúcu alikvotnú časť úroku, následne vždy do 20. dňa v mesiaci uhradil sumu 140.000,- Sk, a to až do 20. 01. 2009, spolu teda uhradil 1 017 333,- Sk (33.769,27- EUR). V ďalšom období sťažovateľ nebol schopný uhrádzať tak vysoké splátky a dostal sa do omeškania.»

Dňa 13. júna 2012 bolo sťažovateľovi doručené upovedomenie o začatí exekúcie vedenej u súdnej exekútorky Bc. V. H. pod sp. zn. EX 12/12 na základe návrhu na vykonanie exekúcie zo 16. apríla 2012 na podklade exekučného titulu, ktorým bola notárska zápisnica. Okresný súd vydal 5. júna 2012 poverenie na vykonanie exekúcie č. 5307 093235 (ďalej len „poverenie“). Podľa sťažovateľa okresný súd pri vydávaní poverenia pochybil, keď v rozpore s judikatúrou ústavného súdu ex offo neskúmal, či sú splnené všetky predpoklady na vedenie exekučného konania, a predovšetkým „sa nezaoberal otázkou platnosti predmetnej zmluvy o pôžičke a notárskej zápisnice“. Podľa názoru sťažovateľa je potrebné zmluvu o pôžičke posudzovať ako spotrebiteľskú zmluvu, v dôsledku čoho bol okresný súd povinný preskúmať jej ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech sťažovateľa. Podľa sťažovateľa je notárska zápisnica, ktorou sa „dopredu vzdáva svojich práv“, nevykonateľná po materiálnej stránke.

Sťažovateľ tvrdí, že v jeho veci sú splnené podmienky na konanie o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, keďže „Voči povereniu, udelením ktorého prišlo k zásahu do základných práv a slobôd sťažovateľa neexistuje opravný prostriedok alebo iný právny prostriedok, ktorým by sťažovateľ mohol odvrátiť jeho účinky a sťažovateľ poukazuje na postup okresného súdu, ktorý nebol v súlade so zákonom.“.

Podľa sťažovateľa „Zmluva o pôžičke, ktorej účastníkom je sťažovateľ, obsahuje celý rad neprijateľných zmluvných podmienok, ktoré nemohol sťažovateľ ovplyvniť“, a navyše samotná notárska zápisnica má právne nedostatky, keďže nie je materiálne vykonateľným exekučným titulom z dôvodu, že v „čase uznania dlhu a vyhlásenia povinnej osoby o súhlase s vykonateľnosťou notárskej zápisnice ešte žiadny dlh neexistoval a uznať možno len dlh, ktorý už vznikol a nie ktorý snád' v budúcnosti vznikne“.

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol nálezom, v ktorom vysloví, že:

„Základné právo Ing. O. L. na súdnu a inú právnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Prievidza v konaní sp. zn. 9 Er 1381/2012 o udelenie poverenia udelením poverenia č. 5307 093235 zo dňa 5. júna 2012 porušené bolo.

Poverenie č. 5307 093235 zo dňa 5. júna 2012 vydané Okresným súdom Prievidza sa zrušuje a vec sa vracia na nové konanie.

Okresný súd Prievidza je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy konania do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu na účet jeho právneho zástupcu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Sťažovateľ v sťažnosti tvrdí, že „*neexistuje opravný prostriedok alebo iný právny prostriedok, ktorým by sťažovateľ mohol odvrátiť jeho účinky*“ (poverenia na vykonanie exekúcie, pozn.)

Podľa § 50 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“) povinný môže vzniesť u exekútora povereného vykonaním exekúcie do 14 dní od doručenia upovedomenia o začatí exekúcie námietky proti exekúcii, ak po vzniku exekučného titulu nastali okolnosti, ktoré spôsobili zánik vymáhaného nároku alebo bránia jeho vymáhateľnosti, alebo ak sú tu iné dôvody, pre ktoré je exekúcia neprípustná.

Podľa § 50 ods. 2 Exekučného poriadku námietky proti exekúcii je exekútor povinný doručiť súdu najneskôr do piatich dní od ich doručenia účastníkom. O námietkach proti exekúcii rozhodne súd najneskôr do 60 dní od ich doručenia.

V súlade s § 57 ods. 1 písm. g) Exekučného poriadku súd exekúciu obligatórne zastaví z dôvodu, že exekúciu vyhlásil za neprípustnú, pretože je tu iný dôvod, pre ktorý exekúciu nemožno vykonať.

Z § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde použitím argumentu a contrario vyplýva, že sťažnosť je prípustná po vyčerpaní opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon na ochranu základných práv alebo slobôd účinne poskytuje sťažovateľovi a na použitie ktorých je tento oprávnený podľa osobitných predpisov. Opravným prostriedkom, ktorým je podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde podmienená prípustnosť sťažnosti, nemôže byť však každý v zákone predvídaný opravný prostriedok, ale iba taký, po podaní ktorého sa môžu reálne rozvinúť procesné vzťahy v príslušnom konaní, ktoré vedú k meritórnemu prerokovaniu a rozhodnutiu vo veci samej (m. m. II. ÚS 77/06).

Podľa ustáleného právneho názoru ústavného súdu, na ktorý poukazuje aj samotný sťažovateľ, všeobecný súd rozhodne o zastavení exekúcie kedykoľvek v priebehu konania, len čo zistí, že sú dané dôvody na ukončenie núteného vymáhania pohľadávky. Z toho vyplýva, že všeobecný súd je povinný v priebehu celého exekučného konania ex offio skúmať, či sú splnené všetky predpoklady na vedenie takéhoto konania. Jedným z obligatórnych dôvodov zastavenia exekúcie je totiž v súlade s citovaným ustanovením § 57 ods. 1 písm. g) Exekučného poriadku vyhlásenie exekúcie súdom za neprípustnú, pretože je tu iný dôvod, pre ktorý exekúciu nemožno vykonať (napr. IV. ÚS 166/2011).

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že sťažovateľ v námietkach proti exekúcii vedenej okresným súdom pod sp. zn. 9 Er 1381/2012 doručených tomuto súdu 29. júna 2012 ako povinný argumentuje rovnakými skutočnosťami, akými odôvodňuje porušenie ním označeného základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v sťažnosti adresovanej ústavnému súdu [materiálna nevykonateľnosť notárskej zápisnice a (ne)platnosť zmluvy o pôžičke, pozn.], ku ktorému malo dôjsť tým, že okresný súd vydal poverenie na vykonanie exekúcie. Sťažovateľ v námietkach proti exekúcii z 29. júna 2012 navrhuje, aby okresný súd na základe ním uvádzaných argumentov exekúciu vedenú pod sp. zn. 9 Er 1381/2012 zastavil.

S prihliadnutím na povinnosť exekučného súdu skúmať v ktoromkoľvek štádiu exekúcie splnenie predpokladov na jej vedenie, ako aj na skutočnosť, že sťažovateľ uvádza vo svojej sťažnosti totožnú argumentáciu ako v námietkach proti exekúcii, založenú na tvrdení o neprípustnosti exekúcie z dôvodu materiálnej nevykonateľnosti notárskej zápisnice a neplatnosti zmluvy o pôžičke, ústavný súd zastáva názor, že sťažovateľ mal v posudzovanej veci k dispozícii účinný opravný prostriedok nápravy ním označeného základného práva podľa ústavy a práva podľa dohovoru, ktorý aj využil, pričom o ním podaných námietkach proti exekúcii vedenej okresným súdom pod sp. zn. 9 Er 1381/2012 je oprávnený a aj povinný rozhodnúť okresný súd. Právomoc okresného súdu rozhodnúť o námietkach sťažovateľa v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu.

Vzhľadom na túto skutočnosť ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. októbra 2012